

## **I ona se umí smát**

Andrea Hamerníková

Na hraně světů.

Je mlha.

Pauza.

Smrt stojí přede mnou.

Nemá tvář, ale když chceš, tak ti ji ukáže.

Neváhá.

„Přicházíš brzy,“ řeknu.

Ne proto, že bych se bála, ale proto, že je slušné něco říct.

„Přicházím včas,“ odpoví.

Zkousím vtip.

Je o smrti. Takový, který se vypráví u nemocničního kávy, když už nikdo nemá sílu mlčet.

„Říká se, že smrt si nás najde sama. Tak proč tady už třetí den čekám?“

Smrt se nezasměje.

„Lidi se smějí, i když se bojí,“ řeknu.

„Já neznám strach,“ odpoví.

Chvilí mlčíme.

„Víš,“ řeknu, „vtip je způsob, jak si prodloužit život.“

„Smích neprodlužuje život,“ odpoví Smrt.

„Mýlíš se,“ řeknu odvázně a zkusím znovu zavtipkovat.

„Víte, jaký je rozdíl mezi nemocniční kávou a smrtí? Smrt přijde rychleji.“

Vtip je tak špatný, že se sama rozesmějí.

A v tom se něco stane.

Ne se mnou.

Se Smrtí.

Nakloní hlavu. Nechá mě smát se o vteřinu déle, než by bylo nutné.

„Tak přece,“ řeknu. „Trochu to chápeš.“

„Ne,“ odpoví Smrt. „Jen jsem počkala.“

Usměji se. Teď už vím, že se Smrt neumí smát, a někdy... ta pauza stačí.

„Tak, jo,“ řekne Smrt. „Běž.“

„Kam?“ zeptám se překvapeně.

„Zase tě oživili,“ odpoví Smrt. „Tak za chvíli. Čekají mě na jiném oddělení.“  
Zamžourám očima, ale neotevřu je úplně.  
Přístroj už nepípá nepřerušovaně, ale podle mého tepu.  
Nade mnou se sklání doktor a usmívá se i přes roušku. Vzpomenu si na další vtip.  
„Doktor mi řekl, ať myslím pozitivně. Tak jsem si představila, že tohle je předsálí.“  
A taky, že ano.  
Ležím na lůžku v místnosti před operačním sálem.  
Vezou mě tam.  
Kolečka vržou a já se znovu vzdaluji. Ale ještě dýchám.  
Na sále mě napíchnou.  
Usnu.  
Vypluji z těla a dívám se na vlastní operaci.  
Doktor vezme pilku a otevře mou lebku. Kouká se dovnitř a hledá příčinu krvácení.  
V tom se vedle mé levitující tělesné schránky objeví Smrt.  
„Je čas,“ řekne. „Jestli znáš další vtip, tak ho rychle řekni.“  
Zamyslím se.  
„Hni s sebou,“ už na mě čekají na chirurgii. „A víš, co?“  
„Co?“ zeptám se opatrně.  
„Když mě rozesměješ, nechám tě žít,“ prohodí Smrt.  
Kouknu na hodiny, co jsou na přístroji, který měří mé funkce. Uhodnu, že kdyby nebyly digitální, tak je vteřinová ručička zrovna v půlce.  
Rychle ze sebe vysypu:  
„Celý život se snažím být lepší člověk. A teď, když mi otevřeli hlavu, určitě už ví, že jsem si nikdy nezapamatovala PIN ke kartě. A víš, proč se tě lidé bojí?“  
Kouknu dolů.  
Vmžiku hledím Smrti do očí, protože můj život zase dostal smyk. Pokračuji:  
„Všichni si totiž myslí, že přijdeš jen jednou. A ty zatím chodíš pořád dokola a pokaždé se tváříš, že je to premiéra.“  
Smrt se poprvé usměje.  
Ne proto, že by to bylo vtipné. Ale proto, že je to pravda.  
A zmizí.  
Vidím, že mi doktor zavírá hlavu. Asi našel PIN pro můj život. Pomyslím si.  
Vrátím se znovu do svého těla.  
Za nějaký čas, který nedokážu určit, mě převevou na JIPku.

Zůstávám v umělém spánku.

Smrt se objeví u mého lůžka. Je vidět, že si mě oblíbila.

„Už je čas?“ zeptám se a chystám svoji duši na věčnost.

Doufám, že se dostanu do ráje, když je mi teprve osmnáct let.

Smrt však přeruší mé zbožné přání. A udělá něco nečekaného.

Pohladí mě a pak se usměje.

Ted' už doopravdy.

Mlčíme.

Není to útěcha.

Je to velmi zneklidňující. Začnu s sebou škubat. Přístroje pípají na poplach.

Hned je u mě celý personál.

Smrt se vznáší nade mnou. Vypluji opět ze svého těla a stoupnu si vedle ní.

Obejme mě. Spolu pozorujeme, jestli mě oživí. Pokolikáté už. Nevím.

Stav mezi životem a smrtí se časem neměří.

VTIP!

Chce to vtip!

Smrt přikývne.

„Víš, co je největší důkaz, že je život absurdní? Že i když mi jde o život, pořád přemýšlím, jestli jsem stoupla na brzdu nebo na plyn. Nemůžu si vzpomenout, a to už jsem měla průvan v hlavě.“

Smrt se tentokrát nesměje, ale tváří se vážně.

„Ráda bych odešla,“ řekne pojednou. „Chci, abys žila, Barborko,“ osloví mě svým jménem.

„Tak běž,“ prosím ji. „Nebor mi život, jsem tak mladá.“

Najednou jsem znovu ve svém těle a klidně spím. Přístroje hlásí stabilizovaný stav. Chtěla bych se probudit a udělat krok. Je to nemožné. Můj zdravotní stav to nedovoluje.

Aspoň, že Smrt zmizela. Přece jenom mě nechává žít, i když stále visím mezi světy.

Pod zavřenými víčky mi vyvstanou vzpomínky.

Kuchyň. Cítím vůni čerstvě upečených koláčů a svíčkové. Maminka ji vařila každou neděli.

Učí mě péct. Tedy... snaží se. Těsto je tvrdé jako beton a koláč připálený. Máma se směje.

„Barborko, hlavně že to děláme spolu,“ řekne s láskou a pohladí mě.

Táta sedí u stolu. Hrajeme spolu šachy. Brýle má posunuté až na konec nosu. Dělá, že přemýšlí, a mne si přitom šedivé vousy. Pokaždé mě nechá vyhrát.

Byla jsem jejich pozdní dítě.

Zázrak.

I když byli rodiče starší, nikdy se tak necítili. Vždy s nimi byla legrace.

Vidím tátu u vody. Stojí tiše. Držím prut skoro větší než já.

„Barborko, ryby se nechytají silou,“ říkával pokaždé. „Chytají se trpělivostí.“

Nikdy jsme jich moc nechytli. Ale vždycky jsme se vraceli domů šťastní a mokří.

Pod zavřenými víčky se usměji.

Každou sobotu jsme společně chodili na procházku na Vyšehrad. Procházeli jsme po hradbách a pozorovali Prahu z výšky. Vešli jsme do baziliky svatého Petra a Pavla. Vdechli vůni kadidla a společně jsme se pomodlili. Na Slavíně jsme si pokaždé prohlíželi stejné náhrobky. Táta uměl o lidech hezky vyprávět, nejenom o slavných, ale i o těch obyčejných. Sešli jsme z Vyšehradu po schodech dolů. Stavili se v cukrárně na zmrzlinu. To byl náš rituál místo oběda za každého počasí. Rodiče si dali kávu a já čaj. Na náplavce jsme krmili kachny a pozorovali labutě. Na večeri jsme zašli do Adrie. A den jsme zakončili v divadle.

Bylo nám spolu hezky.

Táta ani máma neuměli řídit. Já jsem si udělala řidičák hned po osmnáctých narozeninách. Auto jsem si koupila v bazaru. Prodejce říkal, ať si ho nechám zkontrolovat v servisu.

Neposlechla jsem.

Ted' tu ležím a čekám: Přijde život. Nebo smrt?

A táta s mámou?

K moři jsme poprvé letěli před dvěma lety. Tehdy jsem si prvně vydělala vlastní peníze za práci, která mě bavila. Rodiče byli na mě pyšní. Připadala jsem si dospělá. Ubytování jsme měli přímo v historickém centru Dubrovníku. Moře bylo teplé. Slyším tátův smích, když ho přelila vlna. Maminka měla květované plavky a velký červený klobouk. Vypadala jako dáma. Každý večer jsme chodili do stejné restaurace a pozorovali námořníky. Šuškali jsme si s maminkou, který by se nám líbil a smáli se u toho. Táta jen kroutil hlavou. Posunoval si brýle na nose a culil se na servírku.

To byly naše malé hry.

Smích byl vždy náš motor. I když přišli těžší chvíle. Vždy nám pomohl vše překonat.

A vtipy.

Ty jsme měli rádi. Vymýšleli jsme je pořád. A soutěžili, kdo vymyslí lepší.

„Všechno má svůj čas. Jen budík ho má vždycky špatně.“

„Tak, ten byl nejlepší,“ řekne mi Smrt do ucha.

Leží vedle mě a objímá mě: „Promiň, Barborko, rodiče už čekají.“

„To je vtip?“ zeptám se.

„Ne,“ řekne.